

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. A. Berg
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum 28 februari 2020
Onderwerp Advies n.a.v. OMT COVID-19

Geachte mevrouw Berg,

A. Samenvatting situatie

Op 27 februari 2020 riep het Centrum voor Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM een OMT bijeen om opnieuw te adviseren over de situatie rondom de COVID-19-uitbraak die zich vanuit China naar diverse andere landen heeft uitgebreid. Naast de vaste OMT-leden van de Vereniging voor Infectieziekten (VIZ), het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB), de Nederlandse Vereniging van Medische Microbiologie (NVMM), het Landelijk Overleg Infectieziektebestrijding (LOI) en de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) waren ook deskundigen van alle Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ)-regio's in Nederland, de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC), Ambulancezorg Nederland, een regionaal arts consulent, een vertegenwoordiger van het referentielaboratorium, diverse centra van het RIVM en andere specialisten (internist-infectioloog, viroloog, artsen-microbioloog) aanwezig.

Achtergrond

Op 24 januari jongstleden werd een OMT bijeengeroepen over de uitbraak van een nieuw coronavirus – toen nog 2019-nCoV genaamd – in Wuhan in China. Het virus heeft inmiddels de naam SARS-CoV-2 gekregen, de ziekte wordt COVID-19 genoemd. De WHO heeft op 30 januari 2020 de COVID-19-uitbraak tot Public Health Emergency of International Concern verklaard. Door vergaande bestrijdingsmaatregelen lijkt de epidemie in China op zijn retour, maar er zijn recent enkele nieuwe haarden ontstaan van waaruit de uitbraak zich verder heeft uitgebreid. Tot 26 februari zijn er wereldwijd 81.128 patiënten met COVID-19 gemeld, waarvan er 2.765 zijn overleden. Het merendeel van de patiënten (96%) is gemeld in China, maar er is nu ook wijdverspreide transmissie van SARS-Cov-2 in Zuid-Korea (1.261 patiënten, 12 overleden), Iran (139 patiënten, 19 overleden) en Italië (322 patiënten, 10 overleden). Door de wereldwijde verschillen in de organisatie van de gezondheidszorg en testcapaciteit is er niet overal een duidelijk beeld van het aantal infecties.

In Nederland is COVID-19 een meldingsplichtige ziekte in groep A, wat betekent dat artsen en hoofden van laboratoria het vermoeden van de ziekte direct telefonisch moeten melden bij de GGD. De GGD meldt dit vervolgens direct bij het RIVM. Tot 27 februari is bij 59 personen, waarbij op grond van de casusdefinitie een vermoeden was van COVID-19, diagnostiek ingesteld. De infectie was voor de bijeenkomst van het OMT bij geen van hen bevestigd. Inmiddels zijn er in Nederland twee patiënten met laboratoriumbevestigde COVID-19 bekend.

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11

F 030 274 29 71

info@rivm.nl

Ons kenmerk

0030/2020 LCI/JvD/AT/MM

Behandeld door

LCI

T (030) 274 7000

F (030) 274 4455

lci@rivm.nl

Bijlage

Deelnemerslijst

Datum
28 februari 2020

Ons kenmerk
0030/2020 LCI/JvD/AT/MM

Doelstellingen OMT:

Het doel van dit OMT is advies te geven op twee verschillende onderdelen:

1. Bespreken welke scenario's mogelijk zijn met betrekking tot introductie en verspreiding van COVID-19 in Nederland en wat de consequenties daarvan zijn voor de gezondheidszorg.
2. Bespreken van de inhoudelijke aspecten van de preparatie voor mogelijk grote aantallen patiënten met COVID-19 in de eerste- en tweedelijnszorg in Nederland.

B. Advies

Het OMT benadrukt dat er zo lang mogelijk moet worden ingezet op het inperken en de kop indrukken van COVID-19. Dit houdt in: het actief en zo vroeg mogelijk opsporen van verdachte (of bewezen besmette) patiënten en hun contacten en het treffen van zoveel mogelijk maatregelen om te voorkomen dat de ziekte zich in Nederland gaat verspreiden. Er zal continu beoordeeld moeten worden in hoeverre inperking van de verspreiding nog mogelijk is om de proportionaliteit van maatregelen te kunnen (blijven) verantwoorden.

Indien door snelle verspreiding in Nederland de ziekte niet meer in te perken zou zijn dan wordt het volgende doel vertragen van de verspreiding (mitigatie). Dit betekent dat er nu al voorbereidingen getroffen moeten worden vanwege te verwachten grote aantallen COVID-19-patiënten die een beroep op de gezondheidszorg kunnen gaan doen.

Voor beide doelen is de continue inzet en versterking van de GGD en extramurale zorg noodzakelijk om de ziekenhuizen te ontlasten zodat enkel de meest zieke patiënten opgenomen hoeven te worden. Ondanks het ontlasten van de zorg in de ziekenhuizen blijven ziekenhuizen een kwetsbare schakel. De situatie in Italië laat zien dat er grote aantallen patiënten tegelijk kunnen komen en zorgmedewerkers die besmet kunnen raken waardoor zij zelf niet meer kunnen werken en patiënten potentieel kunnen besmetten. Rekening houdend met beide scenario's (inperking of mitigatie) zijn de volgende adviezen geformuleerd.

Advies met betrekking tot casusdefinitie en diagnostiek

De casusdefinitie – die, naast klinische symptomen ook rekening houdt met waar de patiënt is geweest en met wie de patiënt contact heeft gehad – wordt op geleide van wereldwijde ontwikkelingen waar nodig continu aangepast. Het OMT adviseert om het effect van het verder verruimen van de casusdefinitie op de capaciteit van de GGD'en en huisartsen te onderzoeken. Dit wordt opgevolgd in het Responsteam. Verdachte patiënten die op basis van de casusdefinitie getest worden dienen door de behandelaar direct gemeld te worden bij de GGD en LCI. Dit geldt voor zowel extra- als intramurale patiënten.

Daarnaast adviseert het OMT om in de ziekenhuizen ook SARS-CoV-2-diagnostiek in te zetten als dat op grond van de ernst van het ziektebeeld of in het kader van de behandeling noodzakelijk wordt geacht. Op deze manier kunnen geïnfecteerde patiënten sneller worden opgespoord en kan overdracht naar medewerkers en andere patiënten nog efficiënter worden voorkomen. Nosocomiale verspreiding (naar personeel en patiënten toe) kan vooral in deze vroege fase nog worden voorkomen en ziekenhuizen moeten nu alle maatregelen nemen die hiervoor nodig zijn. Naast het RIVM en Erasmus MC zijn een twaalfal andere laboratoria

Datum

28 februari 2020

Ons kenmerk

0030/2020 LCI/JvD/AT/MM

uitgerust om deze diagnostiek uit te voeren. Het OMT heeft een werkgroep ingesteld onder leiding van de NVMM met het referentielaboratorium om uitbreiding van de diagnostiekmogelijkheden naar andere daarvoor geoutilleerde laboratoria verder uit te werken, rekening houdend met mogelijk beperkte beschikbaarheid van reagentia.

Advies met betrekking tot communicatie

Het RIVM communiceert actief met media en het algemeen publiek en geeft informatie en antwoorden op veelgestelde vragen op de website rivm.nl, sociale media-kanalen en via persvoorlichting. Voor publieksvragen voert het RIVM actief webcare uit (beantwoorden van publieksvragen via sociale media) en heeft het een telefoonnummer beschikbaar. Desalniettemin komen er erg veel publieksvragen binnen bij GGD-en en huisartsen wat bij hen leidt tot capaciteitsproblemen. Het OMT adviseert om het algemene telefoonnummer (088-1351) dat vanaf morgen beschikbaar komt te gebruiken voor vragen van het algemene publiek. Het OMT adviseert daarnaast, gezien de te verwachte toename van meldingen om de mogelijkheid te onderzoeken of er een aparte (landelijke) telefoonlijn kan worden ingesteld die burgers kunnen bellen voor triage in het kader van mogelijke besmettingen. Het doel hiervan is om de huisartsen en meldkamers ambulancezorg te ontlasten en daarmee de impact op triage van andere zorgvragen beheersbaar te houden.

Advies over capaciteit

Er zijn een aantal aandachtspunten met betrekking tot capaciteit van de gezondheidszorg (in het bijzonder beademingsbedden) bij toename van het aantal ziektegevallen.

Vorbereiding ziekenhuizen op mogelijke toename zorgvraag

Als COVID-19 zich verder verspreidt zal er opschaling nodig zijn in de ziekenhuizen. Dit moet naast inhoudelijk ook bestuurlijk worden voorbereid. Er moeten bijvoorbeeld keuzes gemaakt worden door de bestuurders van de ziekenhuizen met betrekking tot prioritering van zorg, triage en optimale inzet van personeel en middelen. Wat betreft het mobiliseren van personeel wordt aangeraden ook na te gaan hoeveel zorgpersoneel van privéklinieken kan worden ingezet, dan wel defensie te betrekken. De beperkte aantallen isolatiebedden en IC-bedden vragen om regio-overstijgende afstemming indien het aantal ernstig zieke patiënten oploopt.

Daarnaast adviseert het OMT om onder verantwoordelijkheid van de DPG regionale afspraken te maken over triage, alternatieve locaties voor de verzorging, verpleging en behandeling van patiënten zoals verpleeghuizen, kazernes, verpleegcontainers of verpleegtenten en de eventuele voorzieningen die daar getroffen moeten worden (bijvoorbeeld mogelijkheid tot toediening van zuurstof). Cruciaal is daarbij de inzetbaar en flexibiliteit van de benodigde zorgprofessionals en veilige werkomstandigheden en het voorkómen van uitval door ziekte van zorgmedewerkers.

Vorbereiding in de veiligheidsregio's

Vanuit het RIVM zal de inhoudelijke informatievoorziening verzorgd worden die noodzakelijk is voor de voorbereiding voor de verschillende scenario's in de mitigatiefase (vertragingfase). Het OMT acht de DPG verantwoordelijk voor de vertaling naar regionale opschalingsplannen.

Datum

28 februari 2020

Ons kenmerk

0030/2020 LCI/JvD/AT/MM

Behandeling en kwetsbare groepen

Het OMT heeft een werkgroep ingesteld om zich te buigen over de behandel mogelijkheden bij COVID-19 en het beleid bij groepen met een mogelijk verhoogd risico op ernstig beloop. Er zijn een klein aantal geneesmiddelen die mogelijk effectief zijn bij COVID-19 maar vooralsnog is van geen enkel geneesmiddel de werkzaamheid in de praktijk wetenschappelijk bewezen. Het OMT benadrukt dat centrale inkoop van geneesmiddelen c.q. regie op voorraden nodig kan zijn als het gaat om schaarse middelen.

Persoonlijke beschermingsmaatregelen

Er is een wereldwijd tekort aan persoonlijke beschermingsmaatregelen, met name aan mondmaskers met voldoende bescherming. Ook in Nederland zijn er op dit moment al problemen met de beschikbaarheid van mondmaskers. Het OMT heeft, gezien het tekort, een werkgroep ingesteld om zich te buigen over het beleid met betrekking tot dit aspect van infectiepreventie. Deze werkgroep zal zich op zeer korte termijn buigen over de type maskers die onder verschillende omstandigheden verantwoord gebruikt kunnen worden. Gezien de wereldwijde schaarste adviseert het OMT het college van DPGs mondmaskers in te laten kopen en de verdeling op regionaal niveau te organiseren. In de media moet aandacht komen voor het belang van goed gebruik van de schaarse persoonlijke beschermingsmiddelen en onnodig gebruik moet worden teruggedrongen.

Tot een nadere mondelinge toelichting ben ik gaarne bereid.

Hoogachtend,

| Prof. dr. J.T. van Dissel
Directeur CIb